

צמ.

אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות

מסורת הש"ס

לו א מ"י פ"א מהל'
שלחן הלכה ד סמג
עשן פב טוש"ע ח"מ סי'
קפב סעיף ח:
לו ב מ"י שס טוש"ע שס
סעיף ט:
לח ג מ"י פ"ו מהלכות
מעילה הלכה ד סמג
עשן יז:

תוספות רי"ד

הא לא תבעי לך דודאי
מוסיף על דבריו הוי.
כי תיבעי לך דא"ל ובין
לי כורא ואזל חובין ליה
ליתכא מאי. מי אמרינן
א"ל דטבא לך עבדי לך
ודלמא לא מצטרכי לך
וזוי ואי מצטרכי לך וזוי
הדרת חובין. א"ד מצי
א"ל לא נבין אי דיניפוש
שטרי עלי וסוגיין דמוסוי
ע"ד הוי [הוא] דאמר

הנה מרסיפא בדו"צא ב'. דלא אפשר לפרש לאחרון יפה מנה ודינא
במנה ודינא ומאי במנה במנה שלה דהא כתובתה ד' מאות
וחצי ותימיה אי דזוילא מאי איריא זילא דכלא זילא נמי מכרה בטל
ומזנינו למימר דתנא ספא לגלויי רישא דכלא זילא עוד מזנינו למימר

ויהי רישא בדלא אוזיל
 בתה ארבע מאות זוז
 במנה ולאחרון יפה
 חרון מכרה בטל ושל
 ישא וסיפא בדאוזיל
 לן טעמא דאוזיל
 מכרה קיים הא
 היתה כתובתה
 במאתים או שוה
 כתובתה מהו דתימא
 מהאי ביתא לגמרי
 ראשון אמו מנה
 ואיכא דאמרי הא
 דאמר ליה זיל זבין
 כורא דודאי מוסף
 בעי לך דאמר ליה
 לזבין ליה ליתכא
 דטבא לך עבדי לך
 וזי לא מצית הדרת
 ליה לא ניהא לי
 אמר רבי חנינא
 לו דינר של זהב
 וקו והלך והביא לו
 טלית שניהם מעלו
 ליה כי האי גוונא
 על דבריו הוי משום
 לאלא אי אמרת
 אמאי מעל הכא
 יהי שוה שלש בשלש
 מועל אמלית אי הכי
 דדה אומר אף בזה
 ני שיכול לומר חלוק
 תה הבאת לי חלוק
 בדמים דאמר ליה
 כל שכן דהוה שוה
 גזינת ששניהם מעלו
 שהקמנית

הוא מדסיפא כו'. דמרתו דדאחיל למה לי לשמועין: דאחיל
בנידמתי. שלא היה לה עוד עליהם כלום שהרי באחרון טעמה:
כגון שטעמה אכל אחד מן הראשונים שהיה הטעות
עליה שהרי יש לה עוד לגבות מהן ומכור מהן קיים דאין אונאה

בקרקותו וכו' ששן כלן שמת
שיעור חונאה: ונקבלה כפונסה.
ולא אמרין מכרה בטל: הסם הוא
דאיסתלקא לה. צמכיה ראשונה
דמיהא צינת לגמרי וליכא למימר
מידי אבל הכא דצמכיה ראשונה
ללא איסתלקא לה אימא אם טעמה
בצמנה ראשון נמי יהא מכרה בטל:
ללא יתי למימר
מכרה קיים קא משמע לן דלפ"ה
דקרא טעמה צמנה אחרון אבל צמנה
ראשון מכרה קיים: דלי לא מצטרכי
לך זווי. ותמחרת צמכיתך לא היית
יכול לחזור אם מכרתה: דיגר על
הכא. שוה כ"ה דינין כסף כדאמר
בצוהב (ב"מ מד): והם ששה סלעים:
הוציאו לו בשלש סלעים חלוק. דהוי
דומיא דזבין לי כורא וזבין לינתא
שמהי כורא למכור כל הדיגר בחלוק:
אחמאי מעל. אע"ג דליכא למימר
הכא טעמא דאפוש' שטרי מיהו אי
נעלמא מעביר על דבריו הוי על
כרחין לא עשה שליחותו: שוה שש.
דשה ליה עשה שליחותו חלוק בת
ששה אמר ליה: אטלים. השללים
האחרונים מנעמו הויאם ולא
מדעת בעל הבית: רע דמיס.
שקנאו דמיס מועטים והוא כורא
לקנותו בשש. ואי' מאי אכפת ליה:
ידא"ל אי אייתית לי בשש כל שכן.
דמרווחנא טפי דהוי שוה דמיס קרי
סלעים גדולים שהלוקא הרבה ציח
מוחלי גביה טפי: דיקא נמי. דרע
דקאמר ר' יהודה רע דמיס קאמר
ודלאייתי ליה שוה שש וטעמא
כדאמרן מדקתני מודה בקטנית
דהתם לא מצי למימר כל שכן דאי
מייתית דדיגר וזה היה שוה יותר
מכפלים דהו מוחלי גבך טפי:
שהקטנית

תרתני סרי דיקא נמי דקתני ^אמודה רבי יהודה ב

ויואל מידי פשוטו והשטא אמי שפיר הדיא דכבורות (דף ג.) מהדר ליה זואא של הכרעות שנותן קולבון לכל יינר של כסף דדינר של זאב נמנר ככ"ז של כסף וכלל ב' דינין של כסף דהיינו חצי סלע אדם נותן הכרעה דתנן בפ"ק דמסכת שקלים (דף ג.) הנותן סלע ונטול שקל נותן שני קולבונות ומפרש בנמנר לפי שאחד הנותן ואחד (ה) השוקל נותן קולבון אלמא בכל שקל ושקל נותן קולבון ובסלע איכא ב' שקלים דרבנן והם שבשקל דרבנן איירי וכדמנן בפ"ק דשמיטת חולין (דף ה:) ובפ"ק דשקלים (דף ג.) ומיימי לה בפ' במדבר דביצה (דף נט:) האחין והשותפין שצריצין בקולבון פטורין ממעשר בהמה ומפרש רש"י האחין שחלקו וחזרו וגשתתפו חייבין בקולבון ככל ישראל שהחזקו לימן מחצית השקל שצריש חדש אלא לקרבנות צבור והטילו עליהם חכמים על כל אחד ואחד להוסיף קולבון לכל חצי שקל שיצא דהיינו שקל דרבנן דסלע דהיינו שקל דאורייתא ומפני שהם חללי שקלים חמיתות דקות ופעמים שמתחלפין אותו במנינו והותנים הקולבון בזהרע שכן מנהג שמוכרין להטילו שאלוהי שוקליו לו ציבור ואמרו חכמים היתור לקולבון לכל משקל ואיך נמשקל וידעין חזק דמיא חזין שמצינא שקל שלם בדיניהם לא יתנו אם קולבון אחד לפי שאין הם אלא משקל אחד אבל חכמים הטילו עליהם שני קולבונות שלא לפחות מחציהם ולמעט ההקדש ההא חזינן מיהא שלכל חצי שקל דהוא שקל דרבנן כשפורעין לתוונני נותן קולבון להכרע והקולבון הוא חצי מעה כדפי' נמי במתני' בפ"ק דשקלים (דף ג.) הלכך לכ"ז של כסף ששוקל לקנות דינר של זאב שהוא כ"ג שקלים דרבנן נותן כ"ג קולבונות שהם שש מעה ושש ממעה כסף דינר וליפיק לא כלל שהוא זואא צהדי שמואל ולימא חומשא כל זה דקדק ר"ת: **א** אמרת מעביר ע"ז דבריו והוי בע"ז הבית **אמאי** מע"ז. דמה שהביא לו חלוק קטן ורע חשוב כמו לא ינחא ליה דליפשו שטרי עליה: **א** ש"ח אמאי מע"ז. ווא"ת מעיקרא נמי אין מעילת השליח אלא צבטית ויש לומר דסלקא דעתין השתא כיון דאייתי ליה שוה שש צבטל אפילו מוסיף על דבריו לא הוי אלא מעלתה קעציד שכן היה דעמו אוש ימנא שש צבטל שיקנה לו נמי מעיקרא אפילו סלקא דעתיה מעל אפילו מוטרדינן מעל השליח אפילו עבשי אפילו מוטרדינן אחאי ינעמול או נמי השתא לא נמי מעלה אטלית דסלקא דעתיה הואיל וקנה שוה שש צבטל אותם שלש שנשארו הרי הם כמו חולין ומשני אטלית דמשום הכי לא נפקי לחולין:

בַּרְכָּא שָׁבַן דְּרַחוּה שׁוּי תְּרִיסָר. כֵּן הוּא וְדָאֵי כְּפִירוּשׁ הַקּוּנְטֵרָם תְּרַמִּי סָרִי גְדוּלִים יִתֵּר מִכְּפֻלִּים דֶּהֱקוּנָה הִרְבָּה בִּיחַד מְחֻלֵּי גְבִיָּה טָפִי מִהֶקוּנָה מַעֲט וְיֵשׁ סָפְרִים שְׁכַחוּ בָּזֵן בְּהִדְיָא דְּהוּא שׁוּה טָפִי מִתְּרַמִּי סָרִי וּלְפִיכָן לֹא מַעַל צַעַל הַבִּיט שְׁהִי הַעֲבִיר עַל דַּעְמוֹ דְּמִפְסִיד צַעַל הַבִּיט בָּזֵךְ שֶׁאִם הִיָּה קוּנָה בְּשֵׁשׁ הוּא שׁוּה יוֹתֵר מִכְּפֻלִּים וְהַשְׁתָּא אֲמִי שְׁפִיר דְּבִקְנֻנִית מַעַל שְׁאִפְּלִי יִקְנָה הִרְבָּה בִּיחַד מִשּׁוּם הִכִּי לֹא מְחֻלֵּי גְבִיָּה טָפִי מֵאִילֵּו זִצִּין בְּפִירוּתָא אֲבָל אִם נִפְרַשׁ דַּחֲשִׁיד לֵה מַעֲבִיר אַע"פ שֶׁלֹּא הִיָּה שׁוּה אֲלֵא תְּרַמִּי סָרִי בְּזִמְנוֹת מִימָה אִם כֵּן בְּקֻטְנִית אֲמֵאִי מַעַל דֵּהֵא פְּשִׁטָּא בְּקֻטְנִית נִמִּי אִם נִתְּנוּ לוֹ תַּחֲלָה שֶׁשׁ בְּשֵׁלֶשׁ כִּמוֹ כֵּן בְּשֵׁלֶשׁ הַנְּסָאֲרִים הִיוּ נִתְּנִים לוֹ שׁוּה שֶׁ. מ"ר: אָמֵר

(א) מְעִילָה (כא, ב) ג"ז שם
(ג) מִתְפַּחֶמֶת מְעִילָה שִׁפְצָה
(ד) צִיּוֹנוֹ (טו, ט) אֶלְעָזָר
(ה) נִפְתָּחֵרֶם לְפָנֶיךָ (לכ, ט)
לִיחָה מִי אֵלֶּךָ כִּי מִבּוֹ
שָׁנָה מִי עֵשָׂה לָקָח מִלִּי
שָׁנָה מִי קִשְׁיֵי מִי כִּלְנֵי שֵׁל
מִחֻמוֹת קִשְׁיֵי שִׁמְשָׁם וְיָתָן
לִדְלֹאֲנִי כִּי עֲבִילִי מִי
מִדְּפֶרֶם יָבִיט מִי מִדְּמִיק
שִׁלְמִים זִכְרוֹתָם קָטָן:
שִׁמְשָׁם מוֹסִ' בְּסֻמּוֹן וְאוֹלֹם
שִׁמְשָׁם שְׁנוּתֹת מִדִּי:
הַקְּתָלָה מִבּוֹ כִּי זֶה בְּשֵׁם
אֲדֹת שְׁמוֹלָל וְזִכְרוֹתָם קָטָן:
דִּי'ה שֵׁם וְזִכְרוֹתָם זֶה בְּשֵׁם
מִדְּנֶהֱמָה כִּמְזֵה בְּשֵׁם
מִדְּרַשְׁתָּן (ו) אֵלֶּל לֵב שֵׁם
נִדְרִינִי לֵב כִּפֵּר מִהִשְׁחָלִי
(ח) וְשִׁמְשָׁם מוֹסִ' שְׁנוּתֹת
מִדִּי הַקְּתָלָה בְּשֵׁם
מוֹסִ' זִכְרוֹתָם זֶה בְּשֵׁם
מִדְּנֶהֱמָה וְמוֹסִ' צִיּוֹן מִדִּי:
וְמוֹסִ' זִכְרוֹתָם קָטָן:
בְּנֵה

הגהות הב"ח

(ח) תום' ד"ה נתן וכו' לפי
שאחד הנותן ואחד הנוטל
נותן קולבון:

מוסף רש"י

והלך והביא לו בשלש
חלוק. בשלש דינרי (5"ל)
קלני. רש"י כסף שהוא
תני דינר וזב, שניהם
מעלו. דבעל הבית נעשית
שליחותו ביותר מכדי
פרוטא והשליח מעל ביותר
משהו פרוטה. חלוק קטן
ורע. ולא עשית שליחותי
כלל (שם).